

प्रदेश लोक सेवा आयोग
गण्डकी प्रदेश
नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, पाँचौ तह, प्राविधिक सहायक पद (प्रदेश/स्थानीय तह)
को प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा: यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्न चरणमा परीक्षा लिइनेछः

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क: १००

द्वितीय चरण: अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क: २०

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा योजना

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तिर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या× अङ्कभार	समय
सेवा सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न (Multiple Choice)	५० प्रश्न × २ अङ्क = १००	४५ मिनेट

दोस्रो चरण:

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	२०	मौखिक

द्रष्टव्यः

१. यो पाठ्यक्रमलाई लिखित परीक्षा र अन्तर्वार्ता गरी दुइ चरणमा विभाजन गरिएको छ।
२. लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्र नेपाली भाषामा हुनेछ।
३. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ।
४. वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ। तर उत्तर नदिएमा त्यसबापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।
५. परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर प्रयोग गर्न पाइने छैन।
६. सबै प्रश्न अनिवार्य हुनेछन्। साथै खण्ड क र ख वाट यथासम्भव देहाय अनुसार प्रश्न सोधिनेछ।

खण्ड क	खण्ड ख
प्रश्न संख्या-३०	प्रश्न संख्या-२०

७. आयोगबाट सञ्चालन हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले मोबाइल वा यस्तै प्रकारका विद्युतीय उपकरण परीक्षा हलमा लैजान पाइने छैन।
८. यस पाठ्यक्रम योजनाअन्तर्गतका पत्र-विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनुपर्दछ।
९. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनोट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ।
१०. पाठ्यक्रम लागू मिति:

प्रदेश लोक सेवा आयोग
गण्डकी प्रदेश
नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, पाँचौ तह, प्राविधिक सहायक पद (प्रदेश/स्थानीय तह)
को प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पत्र- विषय:सेवा सम्बन्धी
खण्ड (क)- शिक्षा र शिक्षण

१. शिक्षाको परिचय

- १.१ शिक्षाको अवधारणा, अर्थ र महत्व
- १.२ शिक्षाका प्रकार (औपचारिक, अनौपचारिक र अरिक्तिक), उद्देश्य र कार्यहरू

२. बालविकास

- २.१ मानव वृद्धि र विकासको अवधारणा
- २.२ प्रारम्भिक बाल्य अवस्थादेखि किशोरावस्था सम्मका विशेषताहरू

३. सिकाइ प्रक्रिया र सिकाइका सिद्धान्तहरू

- ३.१ सिकाइको अवधारणा
- ३.२ सिकाइमा प्रभाव पार्ने तत्वहरू: प्रेरणा, पुनर्बल, अभ्यास, स्मृति र विस्मरण, स्थानान्तरण
- ३.३ सिकाइका सिद्धान्तहरू
 - ३.३.१ शास्त्रीय सम्बन्धन
 - ३.३.२ कार्यपरक सम्बन्धन
 - ३.३.३ प्रयत्न र भूल सिकाइ
 - ३.३.४ अन्तरदृष्टि सिकाइ सिद्धान्त

४. शैक्षिक र शैक्षणिक योजनाहरू

- ४.१ नगर/गाउँ शिक्षा योजना
- ४.२ विद्यालय सुधार योजना
- ४.३ वार्षिक कार्ययोजना
- ४.४ शैक्षणिक योजना (शिक्षण एकाइ योजना, दैनिक योजना र समय तालिका)

५. शिक्षण विधि र सामग्रीहरू

- ५.१ शिक्षक केन्द्रित विधिहरू: प्रवचन र प्रदर्शन
- ५.२ अन्तक्रियात्मक विधिहरू: प्रश्नोत्तर र छलफल
- ५.३ विद्यार्थी केन्द्रित विधिहरू: खोज, समस्या समाधान, परियोजना, घटना अध्ययन र सर्वेक्षण
- ५.४ शिक्षण सामग्री र यसको प्रयोग

६. विद्यालय शिक्षाको पाठ्यक्रम अध्ययन

- ६.१ तहगत उद्देश्यहरू
- ६.२ क्षेत्र र क्रम तालिका
- ६.३ विषयगत रूपमा पाठ्यभार विश्लेषण

७. शैक्षणिक मूल्याङ्कन र परीक्षा

- ७.१ मूल्याङ्कनको अवधारणा
- ७.२ मूल्याङ्कनको प्रकार: निर्माणात्मक, निर्णयात्मक र निदानात्मक एवम् अक्षराङ्कन पद्धती
- ७.३ मूल्याङ्कनका साधनहरू: लिखित, मौखिक, प्रयोगात्मक र अवलोकन
- ७.४ प्रश्नका प्रकारहरू: वस्तुगत र विषयगत (अर्थ, सबलता र सीमितताहरू)

प्रदेश लोक सेवा आयोग
गण्डकी प्रदेश
नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, पाँचौ तह, प्राविधिक सहायक पद (प्रदेश/स्थानीय तह)
को प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

७.५ विद्यालय तहको परीक्षा सञ्चालन, व्यवस्थापन र प्रमाणीकरण

- द. कक्षाकोठा व्यवस्थापन, शैक्षणिक संगठन र अन्य**
- द.१ समावेशी शिक्षा र विविधताको व्यवस्थापन
 - द.२ बालमैत्री विद्यालय
 - द.४ शिक्षामा सूचना प्रविधिको उपयोग
 - द.५ विषय शिक्षण, कक्षा शिक्षण र बहुकक्षा शिक्षण
 - द.६ शैक्षणिक संगठन र शिक्षक व्यवस्थापन
 - द.७ विद्यालय सुपरीवेक्षण
- ९. शैक्षिक सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (विद्यालय, स्थानीय तह र प्रदेश)**
- ९.१ तथ्यांक व्यवस्थापन र प्रयोग
 - ९.२ तथ्यांक विश्लेषण र समस्या पहिचान
- १०. शिक्षक व्यवस्थापन र विकास**
- १०.१ शिक्षक तयारी, शिक्षक अध्यापन अनुमतिपत्र, शिक्षक छनौट
 - १०.२ शिक्षक नियुक्ति, सरुवा र बढुवा,
 - १०.३ शिक्षक पेसागत विकास
 - १०.४ शिक्षकका सेवा, सर्त र सुविधाहरू
११. आपतकालिन तथा संकटपूर्ण अवस्थामा शिक्षा
१२. शैक्षिक योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन
- १३. बैकल्पिक प्रणालीबाट सिकाइ**
- १३.१ खुला तथा दुर शिक्षा
 - १३.२ अनलाइनमा आधारित

खण्ड (ख)

नेपालको शैक्षिक इतिहास, शिक्षा प्रणाली र कानून

- १. शैक्षिक इतिहास र महत्त्वपूर्ण शैक्षिक घटनाहरू
- २. शिक्षाको विकासक्रम (विद्यालय र उच्च शिक्षा)
- ३. शैक्षिक कार्यक्रमहरू**
 - ३.१ शिक्षाको राष्ट्रिय उद्देश्य र नीति
 - ३.२ शिक्षाका संगठन तथा संरचना
 - ३.३ शिक्षाको तहगत संरचना
- ४. राष्ट्रिय शिक्षा पद्धतिको योजना २०२८, राष्ट्रिय शिक्षा आयोगको प्रतिवेदन २०५० एवम् उच्चस्तरीय शिक्षा आयोगको प्रतिवेदन २०५५ (गठन, उद्देश्य, विद्यालय र उच्च शिक्षा, पाठ्यक्रम, शिक्षक र विद्यार्थी मूल्यांकन, विद्यालय सुपरिवेक्षण)
- ५. आवधिक योजनामा शिक्षा**
 - ५.१ दिगो विकास लक्ष्य नं. ४

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, पाँचौ तह, प्राविधिक सहायक पद (प्रदेश/स्थानीय तह) को प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ५.२ नेपाल सरकारको चालू योजनामा शिक्षा (शिक्षाको उद्देश्य, नीति र प्राथमिकता)
- ५.३ गण्डकी प्रदेशको चालू आवधिक योजनामा शिक्षा
- ५.४ विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रम
- ५.५ राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप, २०७६
६. शिक्षाका क्षेत्रमा गरिएका विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय प्रयासहरू (सबैका लागि शिक्षा, बालअधिकार शिक्षा, विद्यालय शान्तिक्षेत्र, शिक्षामा समान अवसर र समतामूलक पहुँच, लैंगिक मूल प्रवाहीकरण)
७. शिक्षाका राष्ट्रिय कार्यक्रमको सामान्य जानकारी
 - ७.१ प्रारम्भिक बाल शिक्षा र विकास
 - ७.२ आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा
 - ७.३ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम
 - ७.४ साक्षरता तथा जीवन पर्यन्त शिक्षा
 - ७.५ उच्च शिक्षा
८. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको शैक्षिक प्रशासन र अन्तरसम्बन्ध
९. शिक्षासम्बन्धी संघीय र प्रदेश कानून सम्बन्धी सामान्य जानकारी (शिक्षा ऐन २०२८(संशोधन सहित), शिक्षा नियमावली, २०५९ (संशोधन सहित), गण्डकी विश्वविद्यालय ऐन २०७६, गण्डकी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम प्रतिष्ठान ऐन २०७६)
- १० राष्ट्रिय शिक्षा नीति, २०७६
१०. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ (संशोधन सहित) मा शिक्षासम्बन्धी व्यवस्था
११. नेपालको संविधानमा भएको शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था र अनुसूचीहरू
१२. कार्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन
 - १२.१ चिठीपत्रको परिचय, उद्देश्य, प्रकार, प्रयोग र प्राथमिकता
 - १२.२ अभिलेख व्यवस्थापनको परिचय, उद्देश्य र आवश्यकता
 - १२.३ फाइलिङ सम्बन्धी जानकारी
 - १२.४ टिप्पणी लेखन
१३. प्रदेश सरकार कार्य विभाजन नियमावली, २०७४ (संशोधन सहित) मा शिक्षा
१४. निजामती सेवा ऐन, २०४९ (संशोधन सहित) र निजामती सेवा नियमावली, २०५० (संशोधन सहित)